

Bevolking en arbeidsmarkt Zuid-Limburg

16-2-21, Wim Derks, wim@stopgroeimaa.nl

Als gevolg van de demografische ontwikkeling zijn we terecht gekomen in een periode van een structureel tekort aan arbeidskrachten, in Zuid-Limburg in sterkere mate dan in Nederland als geheel. We worden steeds afhankelijker van buitenlandse arbeidskrachten om de vacatures in te vullen. Zodra de economie zich weer herstelt na de coronacrisis zal dit in volle omvang duidelijk worden.

De creatie of de instandhouding van overlast veroorzakende arbeidsplaatsen, zoals bij Maastricht Aachen Airport, was al niet wenselijk en is ook niet meer nodig.

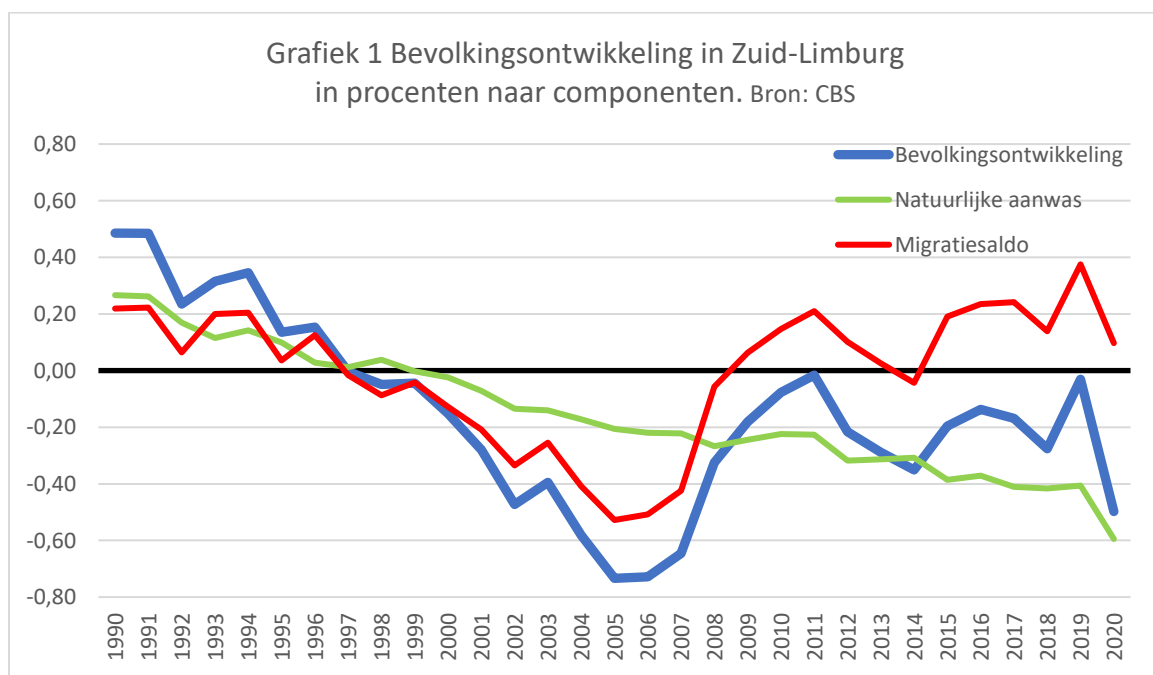
Bevolkingsontwikkeling

Wat betreft de bevolkingsontwikkeling is er sprake van twee componenten: natuurlijke aanwas (geboorte en sterfte) en migratie.

Met ingang van 1999 sterven er meer mensen in Zuid-Limburg dan er kinderen geboren worden. De **natuurlijke aanwas** (saldo van geboorte en sterfte) is kleiner dan nul (Zie groene lijn in grafiek 1.) De natuurlijke aanwas vertoont een trendmatige daling. In Nederland als geheel wordt de natuurlijke aanwas naar verwachting rond 2040 kleiner dan nul (blijvend of voor een lange tijd). (Als gevolg van de oversterfte door het coronavirus was de natuurlijke aanwas in Nederland in 2020 incidenteel kleiner dan nul. Zie groene lijn in grafiek 3.)

De tweede component van de bevolkingsontwikkeling is de **migratie**. Het saldo van de inkomende en uitgaande migratie vertoont een wisselend verloop in Zuid-Limburg. (Zie de rode lijn in grafiek 1.) Van 1990 tot en met 1996 was er een inkomend migratiesaldo, van 1997 tot en met 2008 een uitgaand migratiesaldo en met ingang van 2009 weer een inkomend (met uitzondering van 2014). Nederland had in de beschouwde periode een inkomend migratiesaldo (behalve in 2004 tot en met 2007).

Als gevolg van de combinatie van de ontwikkeling van de natuurlijke aanwas en het migratiesaldo is in Zuid-Limburg in 1997 een structurele daling begonnen van het aantal inwoners. (Zie blauwe lijn in grafiek 1.) Voor Nederland als geheel is het begin van de structurele bevolkingsdaling nog niet in beeld als gevolg van het te verwachten hoge inkomend migratiesaldo.

Arbeidsmarkt

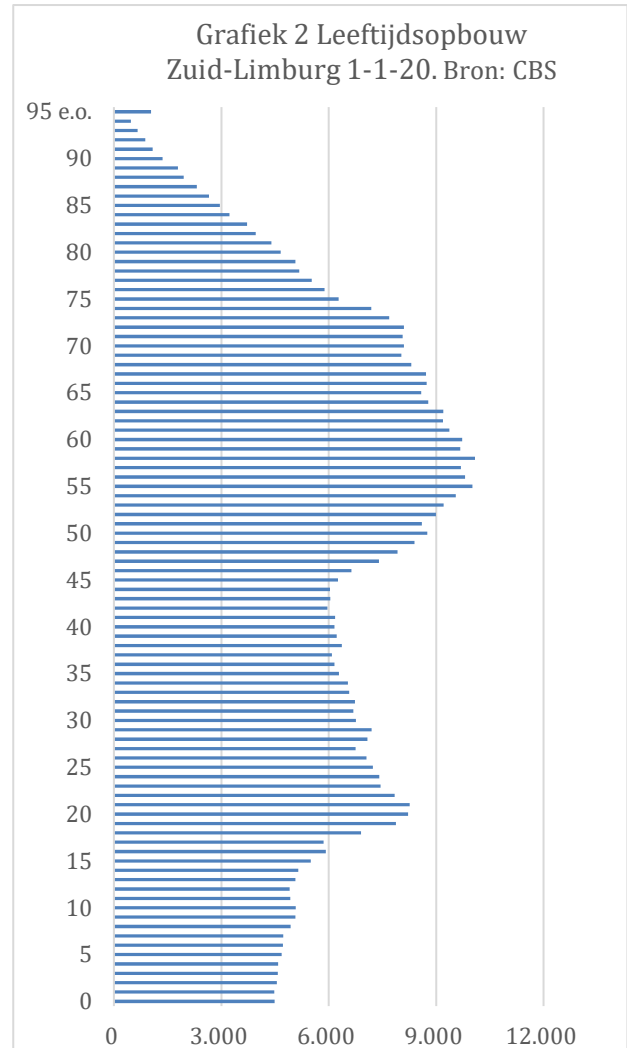
Voor het aanbod van arbeidskrachten en daarmee voor de behoefte aan arbeidsplaatsen is met name de bevolking in de leeftijd van 20 tot 70 jaar van belang.

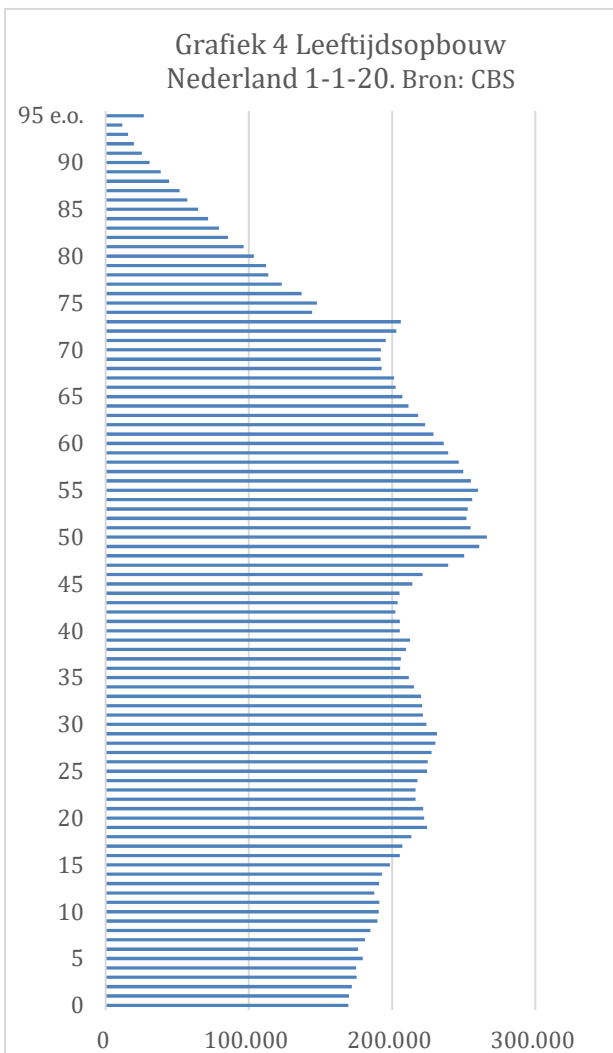
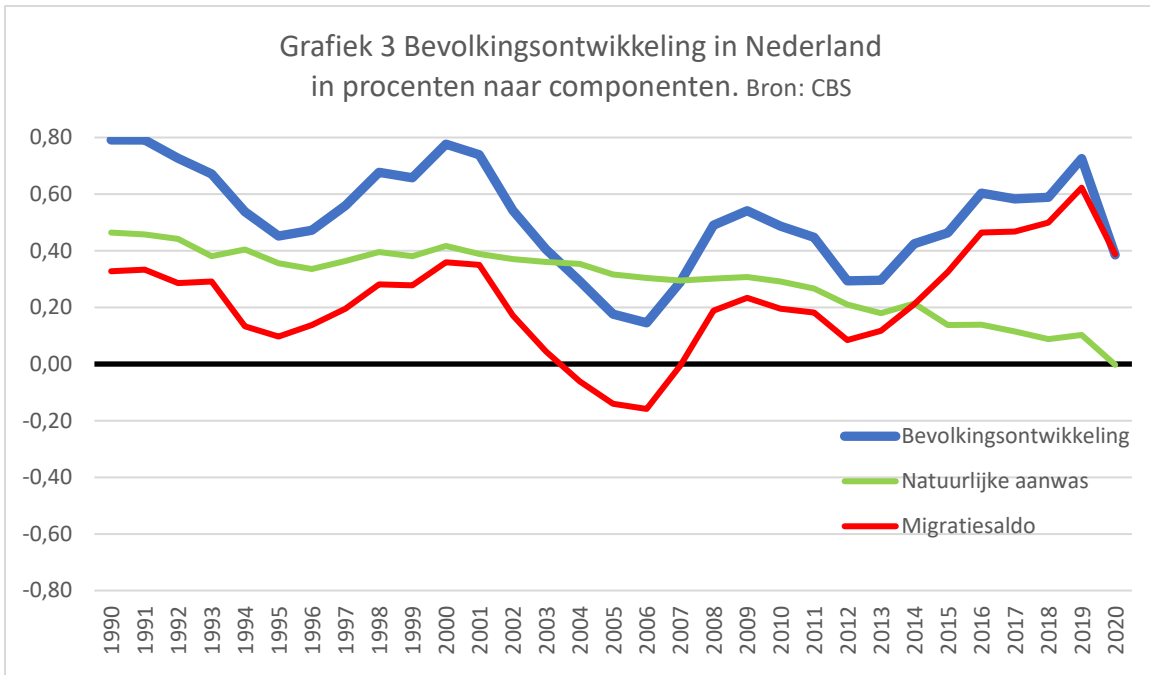
In de jaren zestig van de vorige eeuw was er een tekort aan arbeidskrachten en haalden we “gastarbeiders” uit andere landen. Toen de naoorlogse geboortegolf met ingang van de jaren zeventig op de arbeidsmarkt kwam ontstond er een lange periode met een overschot aan arbeidskrachten en dus hoge werkloosheid. Aan die periode kwam een einde in het eerste decennium van deze eeuw, omdat de naoorlogse geboortegolf de arbeidsmarkt ging verlaten. In 2008, net voor de financiële crisis, was het aantal openstaande vacatures ongekend hoog. Dit was opnieuw het geval kort voor de coronacrisis in 2020. De instroom van jongeren op de arbeidsmarkt is kleiner dan de uitstroom van mensen die met pensioen gaan. Er is dus sprake van een structureel tekort aan arbeidskrachten. Deze situatie zal tientallen jaren voortduren volgens de huidige prognose.

Grafiek 2 laat zien dat het aantal jongeren beneden de 15 jaar (de toekomstige instroom op de arbeidsmarkt) in Zuid-Limburg veel kleiner is dan het aantal ouderen beneden de 60 jaar (de toekomstige uitstroom uit de arbeidsmarkt). In Zuid-Limburg is dat in sterkere mate het geval van in Nederland als geheel (grafiek 4). (De bobbel in de leeftijdsopbouw van Zuid-Limburg rond de 20 jaar betreft de studenten van Maastricht, die voor de studie hierheen komen, maar na de studie weer vertrekken.)

Grafiek 5 brengt bovenstaande op een andere wijze in beeld: Het aantal 10-14-jarigen in procenten van het aantal 55-59-jarigen. Tot in het begin van deze eeuw was in Zuid-Limburg het aantal 10-14-jarigen bijna even groot als het aantal 55-59-jarigen. In 2020 was de aankomende instroom van jongeren op de arbeidsmarkt echter nog maar de helft (51%) van de aankomende uitstroom van ouderen. In Nederland is die verhouding minder ongunstig, namelijk 76%.

De Nederlandse en in het bijzonder de Zuid-Limburgse arbeidsmarkt krijgt te maken met een structureel tekort aan arbeidskrachten en zal steeds afhankelijker worden van buitenlandse arbeidskrachten. Zoals in de jaren zestig van de vorige eeuw moeten we weer “gastarbeiders” gaan werven. Sinds de sluiting van de mijnen lag er terecht grote nadruk op de creatie van arbeidsplaatsen ter bestrijding van de werkloosheid. We krijgen nu echter te maken met een structureel tekort aan arbeidskrachten.

Grafiek 5 Het aantal 10-15-jarigen in procenten van het aantal 55-60-jarigen. Bron: CBS

